

Hakija	A
Vastapuoli	S
Asia	Työntekijän oikeus keksintöön
Vireille	18.2.2019
Annettu	4.11.2019

ASIAN TAUSTA

Hakemus koskee kahtatoista eri keksintöä.

Hakija on ollut työnantajan palveluksessa [] lukien. Hakija on tehnyt työsuhdekeksintöjä koskevat ilmoitukset seuraavasti:

Keksinnöt 1-3:	[]
Keksintö 4:	[]
Keksinnöt 5-7:	[]
Keksintö 8:	[]
Keksinnöt 9-11:	[]
Keksintö 12:	[]

Työnantaja ei ole ilmoittanut ottavansa oikeuksia keksintöihin.

ASIAN KÄSITTELY

Hakemus

Vaatimukset

Hakija on pyytänyt työsuhdekeksintölautakuntaa antamaan lausunnon seuraavista kysymyksistä:

- 1) ovatko oikeudet keksintöihin siirtyneet keksintöjen 1-4 osalta keksijälle (6 §)
- 2) siirtyvätkö oikeudet keksintöjen 5-12 osalta keksijälle 4 kk odotusajan jälkeen, jos työnantaja ei anna kirjallista vastausta säädetyssä ajassa (6 §), ja

3) koskeeko laki maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä oikeuksien mahdollisen siirtymisen jälkeen näitä keksintöjä.

Perusteet

Työnantaja on vastaanottanut ilmoitukset, mikä on varmistettu [] kanssa käydyssä puhelinkeskustelussa []. Vastausta ilmoituksiin ei ole saatu, mutta ennakkokäsityksen mukaan työnantaja ei varaisi oikeuksia keksintöihin. Lupauksesta huolimatta vastauksia keksintöilmoituksiin ei ole saatu.

Vastine

[] ei ole juridista asiantuntemusta vastata kysymykseen, kuinka lakia oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin tulee tulkita siinä tapauksessa, ettei työnantaja vastaa 4 kuukauden kuluessa keksintöilmoituksen tekemisestä (lausuntopyynnön kohdat 1 ja 2). [] ei myöskään ole kompetenssia arvioida lausuntopyynnön 3. kohtaa, eli sitä, voidaanko [] työntekijän keksintö myöhemmässä vaiheessa pakkolunastaa lain maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä perusteella, vaikka työnantaja ei ole hakenut oikeuksia keksintöilmoituksen perusteella.

[] ei työnantajana hae oikeuksia hakemuksen kohteena olevaan 12 keksintöön eikä esitä niiden pakkolunastamista, jos niille haetaan patenttia.

TYÖSUHDEKEKSINTÖLAUTAKUNNAN RATKAISU

Oikeuksien siirtyminen työnantajalle

Hakijan kysymykset 1-2

Maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetun lain 6 §:n mukaan puolustuslaitoksen oikeudesta työnantajana sen palveluksessa olevien henkilöiden tekemiin keksintöihin on voimassa, mitä työnantajan oikeudesta erikseen on säädetty.

Oikeudesta työntekijän tekemiin keksintöihin annetun lain (työsuhdekeksintölaki) 1 §:n mukaan toisen työssä olevan henkilön, työntekijän, tekemästä Suomessa patentilla suojattavissa olevasta keksinnöstä on voimassa, mitä tässä laissa säädetään. Tätä lakia on vastaavasti sovellettava myös virkasuhteessa olevaan henkilöön.

Työsuhdekeksintölain 2 §:n mukaan lain säännöksiä on noudatettava, mikäli muuta ei ole sovittu tai voida katsoa ilmenevän työsuhteesta taikka muista seikoista. Lain 3 §:n, 6 §:n 2 momentin, 7 §:n 1 ja 3 momentin, 7 a §:n, 8 §:n 2 momentin ja 9 §:n vastainen sopimusehto on kuitenkin mitätön.

Työsuhdekeksintölain 5 §:n 1 momentin mukaan, jos työntekijä tekee 4 §:ssä tarkoitetun keksinnön, hänen tulee viipymättä ilmoittaa siitä kirjallisesti työnantajalle ja samalla antaa sen sisällöstä sellainen tieto, että työnantaja sen perusteella voi ymmärtää keksinnön. Työnantajan pyynnöstä työntekijän tulee myös ilmoittaa käsityksensä siitä, millaisessa yhteydessä työsuhteeseen keksintö on syntynyt.

Työsuhdekeksintölain 6 §:n 1 momentin mukaan työnantajan, joka haluaa saada itselleen 4 §:n 1 momentin tai 2 momentin mukaan hänelle kuuluvan oikeuden keksintöön, tulee viimeistään neljän kuukauden kuluessa siitä, kun työnantaja sai 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen, kirjallisesti ilmoittaa työntekijälle, että hän ottaa itselleen tietyn oikeuden keksintöön. Mainitun ajan kuluessa tulee työnantajan myös käyttää hänelle 4 §:n 3 momentin mukaan kuuluvaa etuoikeutta.

Työsuhdekeksintölautakunta toteaa edellä todetun työsuhdekeksintölain menettelyn tarkoittavan, että saadakseensa oikeuden työsuhdekeksintölain mukaiseen keksintöön, työnantajan on 6 §:n 1 momentissa todetulla tavalla ilmoitettava työntekijälle, että hän ottaa itselleen tietyn oikeuden keksintöön. Toisaalta työsuhdekeksintölautakunta on käytännössään katsonut, että työsuhdekeksintöön kohdistuvien oikeuksien siirtyminen työnantajalle voi tapahtua pätevästi paitsi työsuhdekeksintölaissa säädetyn ilmoitusmenettelyn kautta myös siten, että osapuolet nimenomaisesti tai hiljaisesti sopivat oikeuksien siirtämisestä työnantajalle.

Asiassa on riidatonta, että työntekijä on tehnyt asianmukaiset työsuhdekeksintölain edellyttämät ilmoitukset ja työnantaja ei ole ilmoittanut ottavansa oikeuksia niihin. Asiassa ei ole edes väitetty, että oikeuksien siirtymisestä työnantajalle olisi muutoin sovittu. Työsuhdekeksintölain 6 §:ssä mainittu neljän kuukauden määräaika on hakemuksen tekemisen jälkeen umpeutunut kaikkien keksintöjen 1-12 osalta. Siten työsuhdekeksintölautakunta toteaa hakijan kysymysten 1 ja 2 johdosta, että oikeudet hakemuksessa mainittuihin keksintöihin 1-12 eivät ole siirtyneet työnantajalle. Oikeudet ovat siten jääneet keksijälle.

Hakijan kysymys 3

Työsuhdekeksintölain 11 §:n 1 momentin mukaan lausunnon antamista varten tämän lain tai oikeudesta korkeakouluissa tehtäviin keksintöihin annetun lain soveltamista koskevissa asioissa on keksintölautakunta.

Lausuntopyynnön kohteena oleviin keksintöihin ei ole haettu patenttia. Päätös keksinnön mahdollisesta lunastamisesta valtiolle maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetun lain nojalla tehdään vasta sen jälkeen, kun keksintöön on haettu patenttia. Mainitun lain 6 §:ssä viitataan työsuhdekeksintölakiin, jonka soveltamisesta asiassa on hakijan kysymysten 1 ja 2 osalta kysymys. Työsuhdekeksintölautakunta ei sen sijaan ole toimivaltainen antamaan

lausuntoa maanpuolustukselle merkityksellisistä keksinnöistä annetun lain soveltamisesta. Siten lautakunta ei anna lausuntoa hakijan kysymyksen 3 johdosta.

Työsuhdekeksintölautakunnan lausunto

Oikeudet keksintöihin eivät ole siirtyneet miltään osin työnantajalle työsuhdekeksintölain nojalla, eli oikeudet keksintöihin ovat jääneet kokonaisuudessaan hakijalle keksintöjen 1-12 osalta.

Hakemus jätetään tutkimatta kysymyksen 3 osalta.

Eero Mantere
Puheenjohtaja

Esko Pakka
sihteeri

Asian ratkaisuun osallistuivat: Eero Mantere, Marja-Leena Mansala, Ralf Forsén, Mari Komulainen, Jaakko Laurila ja Anu-Tuija Lehto.